

MGR. ESTER LOCHMANOVÁ

ROZHOVOR S PHDR. TEREZOU LINHARTOVOU ZE SDRUŽENÍ META – SPOLEČNOSTI PRO PŘÍLEŽITOSTI MLADÝCH MIGRANTŮ



Mgr. Ester Lochmanová

META, o.p.s. je nezisková organizace, která od roku 2004 podporuje cizince a děti s odlišným mateřským jazykem ve vzdělávání a pracovní integraci. Nabízí také podporu pedagogům a školám, pokud řeší specifické potřeby dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem. Vzdělávací zařízení v ČR navštěvuje od předškolního po střední vzdělávání více než 30 000 dětí a žáků pocházejících ze zahraničí. Také pro ně platí povinná školní docházka. PhDr. Linhartová v METĚ působí od roku 2013 a zaměřuje se na oblast podpory pedagogů mateřských škol. Vede semináře pro pedagogy, poskytuje poradenství a metodickou podporu, vytváří metodické materiály. Je autorkou metodické příručky Děti s odlišným mateřským jazykem v mateřských školách.

Dochází k Vám klienti i z bilingválních rodin?

Ano určitě, sociální sekce pracuje s nejrůznějšími rodinami, které potřebují pomoc z důvodu jazykové bariéry v rámci vzdělávacího systému či zaměstnávání. Jsou mezi nimi i děti a mladí lidé z bilingvního prostředí. Nedostatečná znalost češtiny dětem často působí obtíže ve škole, mají menší slovní zásobu, dělají gramatické chyby. Pedagogická sekce také mnohdy řeší nejrůznější situace bilingválních dětí ve školách, téma bilingvismu se objevuje i v našich seminářích pro pedagogy.

Jak konkrétně můžete pomoci/pomáháte lidem, pro něž není čeština mateřským jazykem?

Nabízíme kurzy češtiny pro dospělé v průběhu roku a letní intenzivní kurzy pro děti školního věku.

Naše organizace má dvě hlavní sekce – pedagogickou a sociální.

Pedagogická sekce se věnuje metodické podpoře pedagogů, nabízíme zdarma poradenství při práci s dětmi s odlišným mateřským jazykem, semináře, metodické materiály, publikace a provozujeme webové stránky www.inkluzivniskola.cz s články k tématu.

Sociální sekce se zaměřuje na práci přímo s rodinami a pracovníci pomáhají v situacích spojených se vzděláváním či zaměstnáváním.

Rodinám tedy poskytujeme například:

- › poradenství ve sféře vzdělávání;
- › asistenci při zápisu na základní a střední školu;
- › zprostředkování komunikace mezi dítětem/rodiči a školou či dalšími relevantními institucemi – doprovod sociálních pracovníků (případně dobrovolníka/-ce) do škol nebo na úřady;
- › pomoc při procesu nostrifikace dosaženého vzdělání;
- › zajištění tlumočení na konzultaci ve škole;
- › poradenství při výběru střední školy (SŠ), vyšší odborné školy (VOŠ), vysoké školy (VŠ);
- › informace o přijímacích zkouškách, přípravných kurzech;

- pomoc při podání přihlášky do MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, VŠ;
- zprostředkování doučování pro žáky základních a středních škol, kteří mají jazykovou bariéru (doučování v různých předmětech, pomoc s přípravou na přijímací zkoušky);
- pomoc při podávání žádosti o udělení stipendia apod.;
- pomoc při řešení problémů spojených se samotným studiem.

Co nabízíte předškolním dětem v rámci osvojení češtiny?

Jazykové kurzy pro předškolní děti v současné době nemáme, cílovou skupinou pedagogické sekce jsou (na rozdíl od té sociální) pedagogové. V oblasti předškolního vzdělávání se intenzivně věnuje metodické podpoře mateřských škol. Mateřským školám na seminářích ukazujeme cestu, jak realizovat jazykovou podporu přímo ve třídě. Děti s odlišným mateřským jazykem spadají do skupiny dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, a tudíž se na ně vztahují podpůrná opatření členěna do pěti stupňů. Tyto děti většinou spadají do 2. nebo 3. stupně podpory a v obou stupních je možnost 4x15 minut češtiny jako druhého jazyka (ČDJ) týdně. To znamená, že pokud dítě přijde na vyšetření do ŠPZ, může dostat toto podpůrné opatření, a mateřské školy získají finanční prostředky na odměnu pedagoga, který toto realizuje. Výuka ČDJ pak může probíhat například 2x týdně 30 minut pro více dětí s OMJ naráz v kurzu češtiny. Vedení takového kurzu není snadné a vyžaduje specifické dovednosti, proto na seminářích nabízíme metody, konkrétní činnosti a postupy, jak tyto kurzy realizovat a systematicky rozvíjet češtinu dětí ve všech jazykových rovinách.

Pedagogům také nabízíme individuální poradenství při konkrétních situacích v dané třídě. Tématu osvojování češtiny je věnována z velké části také obsáhlá metodická příručka *Děti s odlišným mateřským jazykem v mateřských školách*, která brzy vyjde tiskem a bude ke koupi. Máme také metodický portál www.inkluzivniskola.cz

S jakou poptávkou se na Vás obrazejí rodiče či škola nejčastěji a v jakém věku?

Rodiče často hledají vhodnou školu pro dítě či řeší nějaké obtíže spojené se vzděláváním dětí. Často také mají zájem o kurzy češtiny pro děti. Školy se na nás obrací s různými tématy z praxe. Aktuální je teď změna legislativy a systém podpůrných opatření. Další typy dotazů se odvíjejí

od jednotlivých stupňů škol. V mateřských školách je například časté téma obtížná adaptace dítěte a problémy s jeho zapojením do skupinových činností, mnohé pedagogy trápí i nedostatečná úroveň češtiny dítěte v souvislosti s nástupem do ZŠ.

Na základních školách je pozornost více zaměřena na zvládnání učiva a zapojení do výuky, prospěch a hodnocení žáků a další. Na všech stupních škol je hlavním tématem (ne)znalost češtiny těchto dětí.

Existují obdobné organizace, které se zabývají češtinou pro cizince v dětském či předškolním věku (CIC a další)?

META: letní intenzivní kurzy češtiny pro školáky 6–11 let, 12–16 let; příprava na střední školu – roční kurz pro děti 14–20 let (Click with school) – ve spolupráci s CIC;

Integrační centrum Praha: kurzy češtiny pro děti 4–6 let, 7–13 let;

InBáze: víkendové kurzy češtiny pro školáky (1. stupeň ZŠ);

Poradna pro integraci: kurzy češtiny pro školáky (začátečníci a mírně pokročilí);



CIC: kurzy češtiny pro děti z 6. – 8. třídy; rodinné kurzy zaměřené na školní prostředí – pro rodiče a děti starší 7 let; příprava na střední školu – roční kurz pro děti 14–20 let (Click with school).

S jakými odborníky nejvíce spolupracujete u bilingválních klientů či cizinců?

Spolupracujeme například s pedagogicko-psychologickými poradnami, s logopedy či speciálními pedagogy (pokud se na nás

obráčí, zajímají se o naše semináře, či jsou zapojeni do řešení situace konkrétního dítěte).

Co Vám nejvíce chybí v oblasti problematiky bilingvismu či osvojování češtiny jako druhého jazyka?

Chybí různé věci, záleží, z jakého úhlu se na dané téma díváme. Budu teď mluvit především za oblast předškolního vzdělávání. Umíme si například představit pružnější legislativní podmínky. Děti pro získání podpůrných opatření nejprve musí do ŠPZ a objednávací lhůty jsou někdy velmi dlouhé, zřejmě tedy nemají dostatečnou personální kapacitu a mnohdy také poradny tápou při udělování podpůrných opatření. Tento systém je nový a všichni aktéři si na něj teprve zvykají. Zatím se stává, že například dítě, které vůbec nerozumí češtině, těžko zvládá pobyt v MŠ a potřebuje asistenta pedagoga především v začátku docházky, se ho dočká až v horizontu několika měsíců, pokud vůbec. Na druhou stranu je skvělé, že těmto dětem jsou teď podpůrná opatření přiznána a mohou získat mimo jiné 4x15 minut výuky češtiny týdně (pokud rodiče opravdu dorazí s dětmi do ŠPZ). Vystává tím však další důležitý aspekt daného tématu – jak výuku češtiny realizovat. Pedagogové toto často nevědí, chybí jim informace, podklady a materiály k tomu, aby jazyková práce s dětmi měla dobrý efekt. Chybí tedy odborníci na tuto oblast přímo na školách a také čas pedagogů, který mohou těmto dětem věnovat. Příprava kvalitních lekcí češtiny pro děti stojí spoustu úsilí a také času, který pedagogové často nemají kde brát, a nejsou za tuto práci dostatečně ohodnoceni.